



**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De accusationibus. Consilium DLVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

derit Actor, non est quoddam de huius questionis veritate longius inquiramus.

Neque his ad veretur, quod Actor concluderet tantum ad octodecim florenos semel: nam ex eo non sequitur Actorem existimasse pro futuris annis eundem reditum debitum non iri; cum contrariam cogitationem satis indicet narrativa partis ejusdem libelli præcedens materia; videlicet de promissione Rei solvendi redditus singulis annis: & quod concluderet tantum ad exsolutionem octodecim florenorum, & unius restantis modij filiginis semel, necessitate quidam factum fuit; non quidem quasi ad eum annum tantum restricta fuerit promissio; sed quia pro eo anno tantum cesserat redditus: sic ut cum pro alijs annis qui nondum cesserant, petere non potuerit, *l. Cedere diem de verb. oblig.* nulla ratione abstinendo ab ulteriore petitione peccare aut, pro sequentibus annis sibi præjudicare potuerit. * Proinde cum temeraria Rei oppositione hæc lis tamdiu protrahita sit, ut interea dictæ annuæ præstationis alius terminus cesserit, officio D. Iudicis incumbit ut ad eum quoque sententiam suam extendat, *Bald. in l. cum propria C. Si quis alteri vel sibi*, qui aliquin etiam virtute clause in fine dicti libelli adjectæ, *Parens sibi in & super præmissis, &c.* potest Actoris errorem corrigere & dirigere ex facto proposito, si ulla essent verba in eodem libello, quæ aliquam significationem facere possent petitionis unice tantum præstationis; ut ea facta Reus in futurum perpetuo liberaretur, *ant. de Burzio & alij in c. Cum dilectus De ordin. cognit. Ang. Aretin. ad Rub. Insist. de exceptionib. nu. 3.*

De accusationibus.

S Y M M A R I U M:

Criminalis contra clericum.

1. Spoliatus clericus nulli respondere tenetur nisi restitutus.
2. Peccata mortalia in foro fori non puniri, nisi transeant in speciem delicti cui statuta sit pena.
3. Avaritia due sunt species.
4. Illicita multa non puniri.
5. Avaritia pena nulli est in foro fori.
6. Eleemosynam facere quis tenetur.
7. Oblationes debentur parochis.
8. Stuprum cum filia confessionis grave.
9. Conatus in delicto non semper obligat ad penam.
10. Falsi conatus non puniuntur.
11. Nummorum permutatio est licita.
12. Delicta clericorum plerumque non puniri, nisi præcedente monitione.
13. Clericus rixosus an puniri debeat.
14. Ebrietas nuda non puniuntur.
15. Mulier non reprobatur contra clericum in causa criminali.
16. Pauperis testis testimonium suspectum.
17. Purgatio canonica quando induci possit.
18. Stuprum post quinquennium non accusatur.
19. Hæreticæ quod dictum aut factum est excusari si ex metu contigerit.
20. Vinctus quis dicatur.
21. Delictum non confitetur qui illum veniam petit.

22. Iuramento cuiusque statuit in hoc, ut a b. cum conscientia dependent.

23. Fuga a carcere quando sit licita.

CONSILIUM DEVI.

NOX A in hac causa Fiscus curiæ Officialis Mechliniensis Actoris, contra Dominum Lambertum H. Reum, major est proxima quippe oculos fisci non tam in emendationem delicti, quam in crumenam Rei defixos ab initio, & in progressu causa fuisse, manifestè deprehenditur ex accumulatione tot capitum, quæ velut protensum rete Reum indagine quodammodo inclusum sic constringere videntur, ut si non omnia, in aliquo saltem impingendo, vel hoc solum consequatur Actor, ut Reus in expensis condemnetur, probato vel minimo excellu, si in atrocioribus probatione destituitur. Quæ sanè iniqua & concussioni, non emendationi proxima est persequendorum delictorum & exercendorum criminalium iudiciorum ratio. Et quam parum recto ordine, parumque ex zelo emendationis inceptum sit hoc iudicium, evidenter demonstrat sub specie arresti, occupatio bonorum, quæ in domo Rei inventa sunt; ita ut presbytero nē quidem vestes relicte sint; atque item amotio seu saltem suspensio à possessione suæ Ecclesiæ, nulla cognitione causæ adhibita. * Est enim id evidens spoliū, à quo nulla causa initium accipere debet, *l. Si quis in tantam C. Unde viz & ob quod, adversus Clericos potissimum, nisi redintegrato ante omnia spolio, nullus processus, præsertim criminalis institui potest; can. Redintegranda III. quest. 1.* nec ipsi respondere coguntur, quam diu suis Ecclesiis & rebus sic ablatis carent, *can. 1. & 2. l. q. 3.* quo tamen beneficio Reus frui non potuit, etiam si rediret gratiam, & arresti resolutionem formaliter ac sapius petierit. Interim transeat hoc. Accumulat primo Actor accusationis capita partim generalia, partim specialia; videlicet avaritiam & sordes in dandis elemosynis ac benefaciendo seu succurrendo amicis & pauperibus. Secundo, improbam offertorium exactorem, & immodestam admonitionem de solvendis ijs. Tertiò, stupri tentationem in confessione. Quartò, conatum fabricationis falsi testamenti. Quintò, exercitium turpis lucri in commutatione pecunie. Sextò, usurariam pravitatem. Septimò, proclamationes indebitas in Ecclesia factas. Octavo, sortilegium. Nonò, sacramentorum exhibendorum denegationem. Decimo, commotionis & dissensionum studium. Undecimò, ebrietatem, fornicationem seu incontinentiam. Duodecimò, hæresim. Et novissimè fugam seu evasione ex manu illius, qui eum corporaliter apprehenderat. Per quæ tamen omnia percurrendo, demonstrabimus nullum esse unde Reo vel condemnationi vel purgatio canonica indici possit.

Et primo quidem ad obiectam avaritiam & sordes in genere, dicimus nullo iure propter nudam avaritiam aut nimiam parsimoniam, penam aliquam statutam esse in foro fori; ut nec ob quodcumque aliud ex septem peccatis mortalibus: quæ licet in foro poli, quocumque modo in illa impingatur, in periculum damnationis animam pertrahant, in foro tamen contentioso penam nullam habent,

habent, nisi descendant in speciem delicti, cuius à canone vel lege, poena aliqua statuta est. Vt in proposito nemo ideo punitur, quia avarus est; hoc est vel cupiditate habendi, vel nimio studio retinendi tenetur: nam huic peccato corrigendo omnia fora mundi non sufficerent, cum in illud facile impingant etiam illi, quibus coercendi potestas in manu est; quantumvis sacra Scriptura generaliter loquendo avaritiam vocet simulachrum seu idolorum cultum. *can. Cum omnis 1. q. 2. c. Avaritia de elect. lib. 6. & omnium malorum radicem. c. Bonorum 47. dist. sed tunc demum, si ad speciem avaritiae, quae legibus vel canonibus puniatur, transierit; veluti si avaritiam exerceat furum faciendo, rapiendo, concutiendo, improbe exigendo, aut aliter acquirendo per fraudes & malas machinationes.* * Ideoque à Theologis, Domin. à Soto de iust. & iure lib. 4. quasi. 5. artic. 1. circa med. lib. 10 quasi. 4. artic. 3. sub finem ex sen. D. Thoma 2.2. q. 118. duplex constituitur avaritia; altera, quae liberalitati est contraria, quae peccatum quidem est, sed ita ut ne quidem in foro conscientiae illi, qui sic avarus est, possit indici aliqua relictio, quia alienum nihil habet; altera, quae iustitiae est contraria, quia alienum aufert; sicut furum & rapina. * Multa enim sunt, quae ex evangelica traditione prohibentur, & ad peccatum referuntur; multa quoque inhonestè & illicitè sunt, quae tamen poenam statutam non habent nec puniri debent, l. 3. §. divus tamen Marcus & ibi Gloss. in verb. sine permisso De sepul. viato. l. 1. at si quis §. idem Labeo, De religio. & sumpt. funer. Et hoc est quod eleganter respondit Baldus, *conf. 15. Ad evidentiam vol. 1. non omne illicitum puniri, sed id demum, quod lex statuit esse delictum*: huius enim generis peccata pertinent ad concionatorum & confessoriorum reprehensiones ac detestationes, & ad forum poenitentiale, non ad criminale iudicium aut criminalem poenam, Baldus d. *conf. 15. in fine.*

* Cum ergo nulla sit iuris, & ne quidem arbitrio Iudicis poena avaritiae, quae liberalitati, non iustitiae opponitur; & ob illiberalitatem seu nimiam partitionem (tamen si fordes vocentur, ac eo nomine clericos, imò etiam Episcopos, ut inquit Dominicus à Soto, d. *quasi. 4. plerique meritò fugissent*) poenà temporali nemo veniat puniendus: nihil in proposito ad condemnandum Reum facit illiberalitatis & avaritiae reprehensio etiam ut probatum sit Reum esse punice aridiorum, vel tam avarum, ut cum Euclione Plautino,

Quin quam ite dormitum sollem obstringit ad gulam.

Cur? Ne quid anima forte amittat dormiens.

Quamobrem nihil curandum est, quod primus testis deposuit, Reum supra modum fuisse parum, tam erga pauperes, quam divites; & quod sibi debita ad extremum denarium, etiam à pauperibus solvi curaverit. Item quod quartus dixit Reum esse diffamatum, quod sit satis pareus & avaritiae deditus, eoque nomine male audiat. Item quod satis conformiter declaraverunt undecimus & duodecimus testes, quod Reus habeatur pro viro admodum cupidus & avaro, & qui dicatur parum liberalis erga pauperes, & rigorosus exactor debitorum suorum. Item quod illis addiderunt de-

Conf. Wamef. Tom. II.

cius tertius leprosus mendicus, & ejusdem conditionis mulier septima, quod à reo numquam elemosynam obtinuerint, etiam si eam sepius petierint. Item quod novissimè dixerunt octavus & decimus testes paulò liberalius loquendo, Reum reputari pro homine turpi, avaro, ac tali, qui ne semel in anno pauperi elemosynam erogaret. Haec enim omnia sunt ex genere illo avaritiae, quod i cenam in foro non meretur.

Nam quoad elemosynarum erogationem non est illa praecise de praeccepto, sed magis de consilio Lud. Roman. *conf. 364. Dum secundo quaeritur* (ad quod nemo invitus obligatur aut cogi potest) quo licet arctius constringantur clerici quam laici, potissimum dum quid ipsis superfluum est, *can. pasce 86. dist. 1. c. sicut & ibi Archidiaconus. dist. 47. Domin. à Soto d. quasi. 4. nullo tamen casu invenitur poena fori seu criminalis constituta adversus eum, qui elemosynas etiam cum potest, dare recusat*: & consequenter nihil Reum gravare debet, quod ei obijciatur, quod sororem suam ob erogatam elemosynam male tractaverit; maxime quia nemo testimonium deposuerit se id vidisse vel audisse; quodque quintus, sextus & octavus dixerint se id audisse ex sorore Rei, cuius generis testimonium de auditu & relatu alieno nihilo plus operatur, quam si ipsamet praedicta Rei soror in testem producta id deposuisset; cui tamquam soli fides non adhiberetur, *c. Licet ex quadam De testib. Multò minus nocet quod nonnulli dicunt de tenui fordidaque tractatione in victu, igne, aliisque vitae necessariis*: nam haec omnia sunt illiberalitatis, non iniustitiae; & nihil ad Iudicem aut forum pertinent. Quibus addimus, quod in actis non constet, quibus fortunis seu divitijs sit Reus, ut ex illorum comparatione deprehendi possit, an tenuis & stricta vivendi ratio sit ex fordida avaritia; an ex paupertate. Etsi enim illa improbetur ad forum conscientiae; haec tamen improbari non potest, ex qua interdum licet transire ad alterum genus avaritiae, quod per se injustum est, etiam sine poena, *c. Si quis propter necessitatem de furtis.*

Secundum, quod Reo ad excessum & crimen refertur, est improba offertorii solvendi admonitio & exactio, eaque ex causa parochianorum mala tractatio, adeò ut quibusdam etiam interdixit ingressum Ecclesiae ob non solum offertorium, & euidam matronae parum offerenti stolam naribus impegit ad sanguinis effusionem; & ob malam offertorii solutionem in suggestu debachatus sit, & denique quoddam oblata in caput offerentis reiecerit. Sed haec quatenus specialia sunt, & in aliud delictum vel maiorem immodestiam transeunt, non sunt sufficienter probata; praesertim illud de illisa stola, de prohibito ingressu Ecclesiae; item de reiectis obolis in caput offerentis: id enim tantum deponitur ab his, qui id se passos dicunt; quibus in eo propter exulceratam affectionem credi non debet, potissimum quia inter eos sit qui deponat solum unum obolum, qui esset non probus, reiectum esse ab altari, sed non in caput offerentis: ita ut dictus Reus inde dici nequeat delictum aliquod publicè animadversione aut criminasi iudicio dignum commisisse; quippe crimi-

criminosum non est oblationes etiam rigorosius
 igeere: cum ex sententia quorundam de præcepto
 de beantur oblationes, præsertim in præcipuis festis
 & exequiis mortuorum, c. *Omnes Christiani De*
consecrat. dist. 1. non. m. c. a Soto lib. 5. q. 3. art. 1.
 falsæ nœ consuetudine: quas tamen non semper
 iudicio Sacerdos persequi possit; populum tamen
 de his faciendis publice ac palam commoneficere,
 & de neglectu illarum acriter reprehendere potest,
 Socin. in tract. *De oblat. lib. 3. in princ.* Neque etiam
 potest reprehendi rejectio oboli, qui reprobis erat:
 cum multi sint casus, quibus Sacerdos oblationem
 respuere & rejicere potest, *Gloss. in c. Oblationes 90.*
 d. 1. & inter hos oblatio ejus, quod reprobum est.

8. Tercium obiectum crimen est de oblatio, seu pe-
 cunia concubitu pro mercede auditæ confessionis.
 Grave sine delictum est, præsertim Sacerdoti cu-
 juscumque honestæ mulieris pudicitiam attentare,
 l. *Item apud Labeonem §. appellare de inuri.* gravius,
 si id fiat in confessione sacramentali, quia Sacerdos
 carnaliter cognoscens filiam confessionis, ab omni
 officio, & beneficio deponitur, & in Monasterium
 detruditur, *can. Omnes. can. Si quis Sacerdos xxx.*
quest. 1. Verum ex defectu probationis nihil hac
 in parte adversus Reum constitui potest: quia ne-
 mo testum est, qui de hoc delicto directe vel ob-
 liquè deponat. Tres tantum testes sunt, qui di-
 cunt, quod audierint id ab aliis dici, & quod fama
 esset: sed non addunt, à quibus id audierint, nec
 unde aut à quibus fama ortum habuerit: ideoque ie-
 nus illud probationis inutile est, d. *c. l. i. ex*
quantum cum ad famæ probationem longè plura
 requirantur, quorum nullum in his testimoniis
 conspicitur. Cum alioqui hi testes inter se discre-
 pent in designando loco perpetrati delicti: cum
 unus dicat id contigisse extra oppidum, alter in Sa-
 cristia Ecclesiæ; tertius locum nullum designet: &
 nemo illorum certam hominem personam, quam tamen
 in accusando adulterio, stupro, aut fornicatione
 oportet nominatim exprimere, & describere quâ
 cum hujusmodi delictum commissum sit, l. *libel*

9. *lorum. de accusat.* Quare accusatur Reus quod cui-
 dam Notario obulisset pecuniam, ad hoc, ut
 quoddam instrumentum rei coram se actæ falsifi-
 caret. Sed ita hoc proponitur, ut inde facile intel-
 ligatur Reo nihil periculi imminere, etiam si res,
 ita, ut proponitur accidisset. Quippe in falso fi-
 bricando nudus conatus non sufficit, nisi sequatur
 effectus, l. *Impubere §. sed et si ei servo ad leg. Cornel.*
de fals. l. 1. in fine Quod quisque, *jur. l. Ea quæcum C. Si*
manip. v. a fuer. alien. nec nocet fraudulentum aut
 malum consilium, si alius sequutus non sit effectus,
Decius in l. Consilium De reg. jur. nu. 6 Vt enim quis ex
 consilio, etiam in crimine teneatur, requiritur, ut
 delictum sequutum sit, *Gloss. in verb. mandaverit in*
Clement. 1. e penus & ibi Cardin. in 12. quest. præ-
sertim quando conatus non pervenit ad actum pro-
ximum ipsi delicto: nuda enim requisitio, ut alter
faciat falsum, ab actu falsi admodum remota est;
& proximum seu propinquum actui id demum
habetur, ut eo præsupposito sequatur alterius con-
tinuatio, hoc, in 316. nu. 1. Hoc autem non po-
 test dici in sola hac requisitione & oblatione pec-
 10. *uniarum, quæ sunt actus antecedentis admodum*
 remoti, ut res ipsa demonstrat. * Et si ullum cri-

men est, in quo locus est iustæ poenitentiae ante
 perfectum actum, id certe est crimen falsi: utque
 adeo ut absolvi debeat à poena falsæ monetæ, qui
 numeros falsos percussit, si in totum efformare
 noluerit, l. *Quæ falsam de leg. Cornel. De fals. conanti*
enim dumtaxat in delictum: quamvis quoad ani-
mi cogitationem nocens sit, facilius patitur, d. §.
sed et si ei. Eoque nunc res devenit, ut communi
 opinione, & velut generali consuetudine totius
 mundi receptum sit, solum conatum numquam
 puniri: ideoque jura omnia, & leges conatum pu-
 nientia, censentur correctæ, & sublata, *Barr. in l.*
1. §. Divus ad l. Cornel. de sic. Alex. in l. Quæ me re
de furtis, Boer. d. decis. 316. Sed in hoc insistendum
 non est, cum nulla exet sufficiens probatio hujus
 conatus per hanc requisitionem aut oblationem.
 Nam D. Ioannes L. dicit quidem se sollicitatum
 fuisse à Reo, ut quoddam instrumentum mutare;
 sed de oblatione pecuniæ nihil dicit: & quatenus
 dicit se sollicitatum, fidem non meretur; tum
 quia solus est, tum quia addit se dubitare, quo con-
 silio Reus id fecerit, malo an bono. ita ut de bono
 potius præsumendum sit in meliorem partem,
 c. *Episcopus De reg. jur. l. Merito 706. c. 10.* Quamobrem
 nec hac in parte fides attribuenda est: octavo ac de-
 cimo septimo deponentibus id se audisse ex dicto
 D. Ioanne: quia enim ratione illi soli de actu ipso
 deponenti non creditur, eadem nec his duobus,
 imò nec pluribus idem sic deponentibus de audi-
 tu, seu relatu ipsius credi potest, *text. in d. c. Licet*
ex quadam res. cum non sufficeret. Cum alioqui hi
 aliter se audisse ex dicto D. Ioanne dicant, quàm
 testificatur idem ipse Ioannes. Hic enim (ut jam
 diximus) ex proprio sensu de nuda sollicitatione
 deponit; illi verò ex auditu alieno de sollicitatione
 & oblatione; & id rursus diversis modis: quia prior
 dicit Ioannem narrasse, quod Reus obtulerit ei
 pro falsificatione unum coronatum; & posterior
 quod obtulisset ei unum par caligarum. Sic ut his
 tribus testibus nulla fides probationis accommo-
 dari possit; ne quidem ad semiplenam probatio-
 nem.

Quintò pro delicto Reo imponitur, quod luci-
 causa Regiam monetam commutaverit cum mo-
 netâ Leodiensi, de quo multi testes in genere de-
 ponunt, Reum huic mutationi seu commutationi
 pecuniæ studuisse & incubuisse; sed non ita, ut
 Actor proponit. Proponit enim Actor, quod
 Reus bonam Regiam monetam in patria Leo-
 diensi commutaverit cum minus probâ ac levi
 moneta; at dicti testes contrarium omnino asse-
 runt, Reum acceptam in hac ditione levio-
 rem seu deterio-rem monetam, dedisse pro trahenda &
 retrahenda ex patria Leodiensi bona Regia mo-
 netâ; quod improbari non potest. Vt nec impro-
 batur subtili ingenio aurum ab hostibus auferre,
 l. *2. C. De commercijs & mercat.* Quamvis alioqui ca-
 in re crimen nullum subit (nisi forsitan exercitium
 avaritiæ, quæ iustitiæ non opponitur) cum num-
 morum commutatio, & permutatio, omni jure
 permilla sit, & semper permilla, ac in usu sem-
 per fuisse testatur Aristoteles, *lib. 4. Ethic.*
 & Cicero, *Atticæ 4. in Verrem:* sed nec Theologis,
Summa angelicam dict. 1. circa nu. 51. Thomas d. V. in
fit. de cambijs in princ. in diversis generibus nummo-

rum improbetur collybus; hoc est pecunia permutatio, multo minus iurisperitis, *Cathensis in l. in eam de iustit. alt. vetus rebus ad constitut. Reg. parte 2. tit. de mercat. artic. 1.* Quod in proposito dubitationem non habet; cum non constet hanc commutationem pecunie ad pecuniam factam esse ex utraque vel altera parte per falsam monetam; & usus Leodientis pecunie passim toleretur, ejusque levitas in singulis speciebus compensetur per majorem numerum. Nihil ergo hic peccatum, quod judicialem correctionem mereatur.

Sextum, quod Reo impingitur, est usuraria pravitas; quasi contra canones pecuniam suam ad usuram dederit, ad excoiandum suos miseros subditos, addito uno exemplo de Ioanne S. à quo Reus pro usu octodecim dalerorum ad sex septimanis accepisset unum dalerum. Ceterum in hoc capite destituitur Actor omni probatione. Nam de hoc speciali facto, mutui scilicet sub usuris dicto Ioanni S. dati, nemo directè deponit, se id vidisse aut scire, sed tres dumtaxat testes per Actorem producti deponunt, se id aliter non scire quam quodd dictus Ioannes S. eis hoc narraverit, quibus de alieno auditu deponentibus, fides dari non debet, *d. c. licet ex quadam vers. cum non sufficeret* ut nec daretur eidem Ioanni, si in iudicio productus idem deponeret. Quare curandum quoque non est quod præmentionatus D. Ioannes L. deposuit, quod audierit Ioannem S. Reo id obijcientem & impropertantem: nam & solus hoc deponit, & sic sine fide probationis, *c. licet universis de testib. & probatum* plene non relevaret, cum conviciis & impropertis credendum non sit. Scriptum enim est, ab auditione mala non timebis; cum plerumque falsum sit, quod cum convicio dicitur, & convicianti ad culpam, imò ad dolum & prænam referatur, *l. si non convicij c. de in iur. l. 1. de in iur. l. 1. §. 1. de in iur.*

12 Septimum caput accusationis est, quod Reus in templo ac suggestu per avaritiam fecerit proclamationes rerum venalium contra prohibitionem sacri Concilii Tridentini. De facto ipso, hoc est, de sic in Ecclesia factis proclamationibus satis probatum videtur per testimonia Actoris; sed ita tamen, ut nemo deponat id factum esse sub Missa aut in concione, sed finito sacro. Quæ res offendiculum, quod ad crimen vel ad accusationem vel inquisitionem trahi possit, non habet: præsertim quia in ipsidem testimoniis continetur Reum id fecisse ex antiqua consuetudine & observatione, quæ sic proclamationes omnes omnium rerum in Ecclesia fieri solent: non autem peccat saltem non criminaliter, qui id facit quod vulgò fieri solet; & vulgò etiam per errorem juris licitum esse putabatur, *l. quis sit fugitivus §. apud Laborem de edict. edito.* Nec obtentu allegari Concilii Tridentini majus peccatum in hac re constitui potest; cum de huiusmodi aliquo decreto non constet, nec Actor ubi id continetur demonstrat. Quamvis si in decreto Concilii Tridentini huiusmodi prohibitio contineretur, non statim inde ad criminale iudicium, criminalemque poenam constituendam & infligendam arripi possit occasio; sed tantum pro prima vice locus esset canonice & fraternæ monitioni, ut Reus ab huiusmodi proclamationibus absti-

neret; eoque non parente seu obediente ad contumaciæ inobedientiæque ac majoris transgressionis poenas, excommunicationis vel suspensionis, & incorrigibilitate superveniente, etiam depositionis poenas progrediendū esset, *can. presbyterorum vii. §. 4. & c. ult. de vita & honest. cleric.* Et sanè plurima sunt quæ per sacros Canones in clericis prohibentur; ut ebrietas, mercatura, officia secularia, alea ludus, certorum pannorum usus, *c. Clerici officia de vita & honest. cler. in deliciis vivere, munera injusta accipere, & alia similia, c. 1. Ne cler. vel Monach. secul. negot. 58. mmisc.* ex quibus tamen ipso iure non infertur poena, nec ad illam progressus fit, nisi monitione fraterna & canonica (quam quidam etiam trinam requirunt) præcedente, *Panor. & alij in d. c. ult. de vita & honest. cleric.* Quamvis hodie multis locis conturbata disciplina Ecclesiastica, dum multis magis quam emendationi intenditur, aliter fiat; initio facto ab apprehensione, & incarceratione Sacerdotum & clericorum ob leviam etiam delicta: propter quæ nec adversus laicos ludeo id non faceret, cum magno Ecclesiastici ordinis scandalo. Igitur ex hoc capite non potest constitui adversus præfatum Reum iusta causa apprehensionis & carceris, nec occasio accusationis aut poenæ, nulla præcedente monitione; & per consequens nec condemnationis in aliquas huius lris expensis.

Octavo accusatur Reus de sortilegio, quod diversos magos & incantatores consulisset super furto ei facto. Habent sanè Canones hoc pro delicto gravissimo, ob quod quis per annum ab officio suspendi possit, *c. 2. de sort. leg. & id facientem Canon in anathemate ponit, can. 2. xxvi. q. 5.* Sed nulla extat huius delicti per Reum commissi probatio. Nam testes super hoc producti plerique deponunt hoc dumtaxat, quod id audierint referri à dicto Ioanne S. unus ex ejusdem Ioannis uxore; duo alij incerto auctore. Vnus præterea de fama, eo addito, quod nesciat à quo, seu à quibus huiusmodi fama orta sit. Cujus generis testimonia etiam conjuncta probationis fidem non faciunt, *c. Tam literis in princ. c. licet ex quadam de testib.* potissimum quia Ioannes S. ex cujus relatu testes isti testificantur, fuerit inimicus, aut saltem adversarius Rei huius causæ. Ita enim aperte dicunt testes, qui tempus, quo id à Ioanne referri audierunt, exprimunt; excepto uno, qui dicit id contigisse ante institutam inter Reum & Ioannem S. litem; qui ob id alius prævalere non debet. Hac igitur ex parte Reo nullum est periculum.

Succedit novum propositæ accusationis caput, quod Reus sæpius morientibus & agonizantibus denegaverit Sacramenta, vel ob æris inclementiam, vel ob loci distantiam, vel ob denegatum offertorium; quodque ob id plerique sine viatico extremorum Sacramentorum ab hoc sæculo decesserint; & quod administrando Sacramenta se potu ingurgiter in domo eorum, quibus illa exhibet; & ita quidem, ut cum Venerabili Sacramento ac sacro chrismate humi jacere inventus sit effuso sacri chrismatis liquore. Sed de hac ingurgitatione & abominabili tam Sacramentorum tractatione nemo testium deponit; exceptis duobus, qui hoc tantum dicunt, se id audisse, non exprimendo à quo

à quo id audierint: ut nec de denegatâ aut neglectâ administratione eorundem Sacramentorum aliqui deponunt, nisi de auditu alieno, & quidem plerique non expressâ personâ, à quâ id audierint: quidam illis etiam expressis, sed diversimodè. Unus est, qui dicit se ex Reo audisse; non quòd aliquis ejus negligentia perierit, sed quòd his periculosis temporibus recusaverit exire, nisi essent pro custodia & defensione tam ipsius, quàm Sacramentorum, aliquot viri, qui comitarentur: quod utique Reus facere potuit, præsertim quia publicata sit ordinatio Regiæ Catholicæ Majestatis de sic deducendo ac defendendo Pastore, deferente Venerabile Sacramentum ad ægrotos. Ita ut nec illud reprehendi possit, quòd unus ex testibus dicat Reum in suggestu dixisse, ut de die venirent, qui Sacramenta administrari sibi peterent. Et quòd nò fuerit Reus in eâ re difficilis, demonstrat aperte Actoris testimonium, quo continetur insignè exemplum bonè administratorum Sacramentorum in necessitate. Proinde in hoc quoque capite Actor destituitur probatione.

13 Decimo accusatur Reus de eo, quòd inter suos subditos sit auctor & promotor rixarum, contentionum, murmurationum &urbationum, & ad injuriandum facilis; quòdque eo nomine suis subditis parochianis exorsus sit. De quo sanè plurimi testes attestantur & præsertim octavus, qui de injuria sibi & uxori suæ illata deponit. Sed quoniam ille unicus est, & sic nihil probat, & alii testes hujus odii causam referunt ad Rei avaritiam, causamque hujusmodi avaritiæ seu notæ constituunt in nimio rigore exactionis debitorum; ad delictum aliquod aut delicti alicujus pœnam id trahi nequit. Qui enim jure suo utitur, minimè injuriam facit; nec juris executio injuriam habet, *l. Injuriam §. 1. De iniuriis*. Et ut in rigidiore exactione interdum sit quædam incivilitas, *l. Quod dicitur de solutionib.* numquam tamen in ea, cum viâ juridicâ sit aut sine vi vel impressione, constitui potest maleficio aut peccatum. Ita ut in proposito satis sit, quòd nemo ex testibus dicat, hoc odium excitatum esse per injustitiam Rei seu ablationem aut persecutionem non sui, sed alieni; & sic res tota retorqueri non possit, nisi ad avaritiam, quam, cum liberalitati opponitur, diximus non esse speciem maleficii in foro fori puniendam. Eoque referri debet, quòd de contentiõibus, rixis, & murmurationibus Rei adfertur. Referuntur enim hæc omnia ad scopum dicti rigoris in exigendo suum; quòd Actor & testes avaritiam vocant: cum aliqui ex ipsius testimoniis censent, hujus odii causam magna ex parte inde provenire, quòd Reus in hæreticos vehementior sit, & fidei Catholicæ strenuus defensor; indeque in odium sui traxerit eos, qui vel hæretici sunt, vel hæreticis favent: cujus generis inimicitia non improbantur; quia cum hujusmodi peccatoribus pax esse non debet. Et licet contentiones, lites, aut rixas amare non debeant Clerici, præsertim Sacerdotes, *c. 1. vers. contentiones Ne cler. vel monachi c. 1.* non tamen criminaliter puniri debent ob hujusmodi mala, si non erumpant in speciem alicujus delicti jure communi punibilis, veluti in injuriam, convicium, pugnam,

14 Vnde cum caput accusationis est ebrietas & incontinentia. De ebrietate nihil omnino probatum est; ut etiam diximus de objectâ Rei ingurgitatione tempore declarationis & administrationis Sacramentorum. De quo peccato etiam nil aliud hic proponitur, quàm de effuso semel seu inverso reposito Sacramentorum, quòd tamen ipsum probatum non est, cum alioquin nuda ebrietas ad criminale forum non pertineat, si per ebrietatem nihil aliud peccatum sit, *l. Omne actum §. per vinum de remissu. Gloss. in can. Sane xv. q. 1.* De incontinentia seu lubricitate Rei unicus tantum actus proponitur in specie; & sine specificatione adijcitur, quòd Reus cum pluribus aliis mulieribus carnaliter se miscuerit. De hac incontinentia seu luxuria Rei in genere cum plurimis mulieribus, ne unus quidem ex testibus Actoris deposuit, sed ex adverso unus inter illos est, qui aperte dixit, se dictum Reum pro lubrico aut libidinoso homine non habere: cum aliqui accusatio de incontinentia seu stupro in genere non expressis personis, nec loco, nec anno, nec mense, non valeat, *l. Involuntum de accusat.* De propofita specie fornicationis cum quadam muliere seu juvenulâ per Reum ad hoc studiosè inebriatâ, idem dici posset: maxime quia in accusatione stupri vel adulterii oporteat nomen seu personâ mulieris exprimere, vel saltem signo indubitabili demonstrare, *l. Quoties §. si quis nomen de hæred. injur.* & non ita per alternationem aut indeterminatam enuntiationem in incerto, cum discrimine Rei vagari. Interim ut sit, nec hac in parte extat ulla idonea aut sufficiens probatio vel de juvenulâ, vel de vidua. Nam de juvenulâ inebriatâ, non tamen cognita, unus tantum testis est, qui id se non vidisse, sed audisse referri ab alijs, deposuit: quòd scilicet Reus juvenulam inebriasset, & inebriatâ adolescentes ei ad coitum eripuissent. Cujus generis testimonium jam sæpè diximus nullius esse momenti; præsertim quando testis non nominavit, à quo seu quibus hujusmodi narrata audierit; prout hic testis dixit se nescire, ex quibus id audierit. De muliere adstantes segetes pertracta & carnaliter cognita, unica tantum est mulier, quæ directè deposuit; reliqui testes dixerunt vel de fama, vel se id referri tantum audisse: & quidem major pars hoc addit, quòd nesciant, à quibus audierint. Ita ut indubitatum sit, horum testium testimonium non nocere: cum etiam unus inter illos sit, qui aperte deposuit se putare id verum non esse; sed hujus rei rumorem, seu famam sparsam esse à Rei inimicis & æmulis.

15 Restat dictæ mulieris testimonium, quæ rem nimis graphicè descripsit; & sicquidem, ut ejus depositio verisimilis non sit de tribus locis eodem tempore reiterata Venere sub dio. * Et ut verisimile hoc non est, ita quoque nec præsumptio aliqua pro dictæ mulieris testimonio stare, nec fides probationis ei accommodari potest: primò ex eo, quòd sit mulier, & sic in criminali causa adversus clericum & Sacerdotem idonea testis non sit, *c. de catero de testib. c. Cum P. de accusat.* quia jure Canonico (ad cujus observationem tenentur Iudices Ecclesiastici in decidendis causis, *c. Quod cleric. de foro compet.*) mulier non admittitur ad testi-

testimonium in causa criminali criminaliter ad poenam mota, *can. Mulierē xxxiii. q. 5. Panor. in c. Quoniam De testib. ** Secundò, quòd sit leprosa, & mendica: nam egeni seu pauperis, & multò magis mendici testimonium omni exceptione majus non est, *l. 3. in princ. De testib. Ioan. And. & Innoc. in c. Si quis testis De testib. Tertiò*, quòd omninò sola & unica sit, nullum habens contestem, & sic sola fidem non meretur; quam non mereretur quicumque alius qui omni exceptione maior esset, *l. Iurisperiti C. cod. tit. c. Licet ex quadam. Quartò*, quòd odium adversus Reum concepisisset præsumentia sit, ex eo, quòd deponat, se mendicando nunquam potuisse à Reo consequi elemosynam, cui ob id minus credi debet, *c. Cum in inventura §. 1. De purg. cano.* Quæ eadem exceptiones æquè quadrant in depositionem alterius testis etiam leprosi, mendici, & inimici; & ob id ex horum duorum leproforum, ac mendicorum laicorum testimonio in causa criminali adversus clericum Sacerdotem nihil constitui potest; ne quidem ad indicium faciendum, aut canonicam purgationem Reo indicandam. * Ut enim hæc indicatur, seu ad illam perveniatur, necessaria est probatio famæ, non quidem in genere, & in vago, sed cum declaratione originis illius, à quo scilicet, seu quibus orta sit; & quòd non sit orta ab inimicis vel æmulis Rei, *d. c. Cum in inventura & ibi Hostien. in Summa nu. 3.* Atque ita cum de origine hujus famæ nemo testimonium per Actorem productorum aliquid deposuerit, præter unum, qui dixit famam de Reo ortam esse ab ejus inimicis, & æmulis; nihil allegationi aut probationi famæ tribuendum est. * Quibus omnibus addimus, bene notandum esse, quòd ista mendica deponendo dixerit, hoc factum, de quo ipsa tam parum verosimiliter deposuit, contigisse ante quinquennium à die suæ depositionis. Ex quo consequitur, Reum de illo accusari non potuisse: quia accusatio adulterij, ac stupri post lapsum quinquennium non admittitur, *l. 1. de adul. §. præterea l. Quinquennium ad leg. Jul. de adul. Gloss. in l. Querela C. De fals. Hostien. in Summa de adul. nu. 10. vers. intra quod tempus*, multò minus de voluntario, seu fornicatio coitu. Evidenter itaque deprehenditur, in hoc accusationis capite manifestam subesse calumniam.

19 Sequitur duodecimum propositæ accusationis caput, quòd Reus in captivitate existens effutiverit sacrificium Missæ solùm esse figmentum & fallaciam; quòdque idèd Missam celebraret, ut inde se aleret, non tamen diu duraturam hujusmodi Papistarum factionem; & quòd postea à captivitate dimissus ea reiteraverit & confirmaverit; idque faciendo, Episcopo suo maledixerit. Credimus ex dictis testimoniis, Reum hujusmodi verba protulisse; sed quòd inde ei poena aliqua inferri debeat, admittere non possumus. Etenim constat etiam ex testimoniis Actoris, Reum semper fuisse Catholicum, fidei Catholicæ defensionem, & hæreticorum expugnatorem; constat quoque Reum talem fuisse etiam post pronuntiata verba; saltem non constat eum hæreticum fuisse, aut hæreticorum aliqua opera fecisse: ita ut Actor non habeat amplius, quòd Reo ultra hæc prædicta verba objiciat; cum tamen ab illo tempore, quo

ea verba prolata dicuntur, usque ad hanc litem institutam, intercesserint anni plures, quibus continuò in Ecclesia sua parochiali, sine reprehensione & suspitione hæresis, feliciter conversatus est: ex qua duorum extremorum, antecedentis scilicet & sequentis temporis, conjunctione, constituimus indubitam præsumptionem, medio tempore, quòd in proposito momentaneum tantum est, sic non fuisse subito effectum malum, aut quòd dictum est ab eo, hæreticà opinionem vel intentionem dictum non fuisse: antecedentia quippe & sequentia intermediorum qualitatem detegunt ac declarant, *l. Verum De pen. l. Si ventr. §. fin. De privilegijs cred.*

In hac itaque re quærenda est veritas, & inquirendum, utrùm Reum noxa condemnet; an à poena innocentia patefacta subducatur, *can. Quia sunt 28. distinct.* & dum in id inquiremus, temporis & loci ratio habenda est, quid; quo modo hac in re actum sit. Nam si ita à Reo dicta sunt, ex animo depravato dicta non esse, deprehenditur ex eo, quòd Reus vinculis injectus, & per hæreticos hostili impressione male tractatus, ea aut similia, metu mortis, aut durioris tractationis, dixerit ad complacendum iis, qui hujusmodi verbis placari poterant, quo minus manus atroces Reo inferrent; perterritus præsertim infinitis exemplis de atrocissimis injuriis, vulneribus, & cædibus per hæreticos tunc Sacerdotibus illatis. Ita ut in metu, & consternatione, atque animi perturbatione (ut apertissimè deponunt testes) prolata hujusmodi verba ad noxiam, blasphemiam, aut hæresim referri non debeant: cum metu facta, rata non habeantur, *l. 1. de eo quòd met. caus. & non desint exempla*, quibus olim etiam summi Pontifices ad sacrificandum idolis sic compulsi fuerint, nec tamen pro idololatriis, aut apostatis habitis, *can. Nunc autem 22. distinct. can. Presbyteros 50. distinct.* cum etiam quæ bona sunt, per metum facta, rata non habeantur, *c. 1. De eo quòd met. caus.* De qua re extat insignis locus apud Gratianum ad rem propositam accommodatissimus, *can. Si quandoque xv. q. 6. de iis*, quæ per clericos & Sacerdotes dicta aut scripta sunt per metum pro ratis minimè habendis, si cessante metu se recolligant, hoc est in viam redeant, & pristinae fidei rectitudinem teneant, *c. Consultationi De sponsalib.* Iustum autem fuisse hunc metum circumstantiæ ipsæ demonstrant; quæ non tantum incutebant amissionem bonorum per actionem lytri, hoc est pretii redemptionis ex manibus hæreticorum; verum etiam periculum mortis: cujus occasio proclivis est in eo, qui est in manibus hostium præsertim hæreticorum, quorum hostilitas semper est gravior & atrocitas major.

Neque enim negari potest, quin iustissimus sit metus in eo, qui sic & ob tales causas vel conjunctionem, vel singulas, quid facit, aut loquitur, *c. 2. de his quæ vi met. caus. Bart. in l. Si ob turpem nu. 6. de cond. et. ob turp. caus.* Cujus quidem modus in proposito intenditur ex eo, quòd Reus in manibus hæreticorum hostiliter vinctus, & funibus atrociter constrictus fuerit; ut apertè deponit hospita domus, in qua prædicta verba dicta proponuntur. Ipsa enim vincula satis superq; arguunt metum, & durantibus illis per metum omnia esse facta, *l. Qui*

in carcerem, l. Metus §. sed licet de eo quod metus causa; ita ut, probatis vinculis, metus sufficienter probatus censetur.

20 Nec vanitatem metus facit, quod quidam ex testibus dixerint, Reum tunc, cum huiusmodi verba proferret, ligatum non fuisse: nam ut vincus seu captus quis dicatur, non est necesse ei fuisse, aut compedes injectos, aut eum carcere inclusum esse; sed sufficit, eum sic custodiā vel observatione hominum, aut loco constringi, ut pro lubitu inde recedendi non sit facultas, l. Nec non §. 1. Ex quibus caus. maior. l. Titio centum de cond. & demonstr. l. 2. de lib. homine exhib. quia solutus dici non potest, l. sed exigendi Ne quis eum qui in ius vocat vieximat; veluti si à latronibus detineatur, l. Qui à latronibus de testam. qui inciviliter distinetur, etiam si corpore, & manibus non constringatur, l. Non est verosimile §. si fenerator de eo quod met. causa. Cum ergo idem testes aperte deponant, Reum eo tempore vinculis quidem levatum fuisse, sed tamen à latronibus seu hostibus, qui eum ceperant, observatum, ne se proriperet; dubitatio non est, quin iustus metus subfuerit, & perduraverit. Ita ut hac in re Venerabilis Domini iudicis officium magis sit, oculos conjicere ad antecedentem & sequentem vitæ integritatem, quam quod eo tempore, seu per lubricum linguæ ad complacentiam hæreticorum in magno metu dictum fuit: cum inde nec hæresis, neque hæresis suspicio assumi possit. Hæreticus enim non est, qui in his, quæ hæreticè semel dixit, non perseverat; sed is demum pro hæretico, seu de hæresi suspecto, haberi debet, qui aliquid morbidum, pravumque sapit, aut dicit, admonitumque ut sanum rectumque sapiat, contumaciter resistit. Quemadmodum evidenter constat, Reum, postquam manus hostium evalit, nihil aliud in vita sua fecisse, quam quod eum facere oportuit; sic ut eo respectu hucusque relictus etiam sit iudicio Episcopi, seu Vicarii ejus, in possessione & exercitio dictæ parochialis Ecclesiæ. Minus periculi latet in objecta maledictione adversus Episcopum: nam præterquam quod nec illa sufficienter probata sit, testes, qui aliquid de illa deposuerunt, hoc tantum dixerunt, Reum offensum fuisse, quod in patria à latronibus hæreticis captus, & ad pecuniæ solutionem pro redemptione compulsum, ac malè tractatus fuerit, ideoque maledixisse Episcopo, quod itinera non curaret tuta servari; quo ipso crimen nullum committere potuit, pœnā aliquā dignum.

Cum ergo Reus sic in mera innocentia deprehendatur, nihil necesse erat, eum confugere ad beneficium indulti Apostolici, quo Sanctissimus D. noster Gregorius Papa Decimus tertius plenissimam remissionem in utroque etiam foro concessit omnibus eam petentibus super quibuscumque delictis, quantumvis gravissimis ad eam usque diem in his hæreticorum tumultibus & turbis perpetratis. Sed dici potest, quod, quoniam abundans cautela non nocet, l. Testamentum C. de testam. & ibi Gloss. ult. ad hoc saltem prodesse debeat Reo usus huius beneficii, quod D. Iudex cognitionem abruptere debeat, nec scrupulosius in delictum Rei inquirere; nec ex præterito occasionem qua-

tere, Reum vel in expensas litis condemnandi. Neque verò quia isto beneficio usus est Reus, tacitam confessionem delicti fecisse dici debet: nam ut intentionem Actoris fateri non censetur, qui exceptionē proponit l. Non utique de except. nec excommunicationē qui à vinculo excommunicationis absolvi petit, Bart. in l. Decem & ibi las. de verb. oblig. Panorm. in c. Venerabilem sub fin. de elect. ita nec delictum seu crimen, qui illius veniam seu indulgentiā petit, Gloss. inc. Exhib. in v. postulat de homicid. quippe hoc sub conditione facere in dubio intelligitur, si delictum quoquo modo commisit, & culpabilis inveniri possit, Cepolla conscrip. 31. Ego Baribolomæus nu. 11. quia bonarum mentium est metuere culpam, & culpæ remedium querere, etiam ubi culpa verè non subest, c. Consilium §. cum autem de obfer. iuniorum can. Ad eius 5. dist. 1. Proinde malè reprehendit Actor hanc Rei postulationem, & super ea impetratam absolutionem; ob id, quod confessio Rei non fuerit simplex & pura, sed conditionalis, si deliquisset, reperitur, nam huiusmodi generis confessio, petitio, & absolutio iure non improbat, Gloss. in d. v. postulat & ibi Ioan. de Anania. f. Et meritò sane Reus id facere sic potuit, qui iurejurando affirmare paratus est, se in tanta animi perturbatione & confusione fuisse, ut quid dixerit ipse nesciat: cum in his, quæ ab animo aut propria conscientia dependent, quisque suo iurjurando permittendus sit, & ei iuranti credendum, c. Si verò de iurejurando, Panorm. in c. Præsentium nu. 3. de testib. præsertim in allegatione ignorantia, quæ facilius, quam scientia præsumitur, Gloss. in c. proposuisti 82. dist. 1. post. in s. pastorali de exceptionib. tunc saltem, quando contra allegantem & iurantem ignorantiam nulla est præsumptio aut conjectura, quæ in contrarium urgeat, Bart. in l. Inter omnes §. restat ad l. corn. de fals. Hippolyt. de Marfil. cons. 7. Summa cal. nu. 7. qualis hic non tantum nulla conspicitur, sed ex adverso ex re ipsa, & potissimum ex integra antecedente, & sequente Rei vita, aliisque pluribus circumstantiis, evidens præsumptio elicitur pro allegatâ ipsius ignorantia. Sic ut etiam in hoc articulo (in quo Actor potissimum confidere videtur) tuta, & salva sit Rei causa.

Restat ultimum accusationis caput in eo constitutum, quod Reus ab Apparitoribus Curia apprehensus, apprehensoribus inebriatis, per fenestram effugerit, & fugâ saltuē sibi quaerit, resque suas convasare & aliò transferre conatus sit; idque se à Spiritu sancto excitatum sic fecisse dixerit. In quo articulo quoad factum nihil ampliùs probatum est sufficienter, quam quod Reus fugerit, & permutationem de sua Ecclesia facere tentaverit; cetera omnia sufficienter probata non sunt. Sed hac in parte nullum crimen potest constitui. Et mirum est, cur gravior hic imputetur Reo fugâ sibi salutem quaerenti, quam Apparitoribus potu se obruentibus, & custodiam remittentibus; cum fugere per se delictum non sit, sed ad summum dumtaxat faciat ad præsumptionem delicti facilius constituendam, l. Lege Cornelia ad S. C. Sullan. Hippol. de Marfil. in praxi crim. §. diligenter; præsertim quando fuga est sine conspiratione & effractione (qualis hic nulla allegatur) ex negle-

giore custodia, l. 1. in princ. De extractorib. l. In eos de custodia reor. Adde quod fuga ex carcere licita sit, praesertim quando vel incarcerationi iniusta est, Alexand. consil. 144. Post redditum vol. 2. nopol. in d. §. diligenter; vel fugiens metuit favitum malae tractationis, si non iudicis, saltem illius, qui potest Reos malè tractare ante causam ad iudicem delatam, iam verò in praesenti casu, quo modo iusta dici possit Rei captivitas & incarcerationi non videmus; cum cetera delicta, excepto capite de haeresi, epus generis sint, ut propter ea nemo, praesertim Sacerdos, in carcerem detruendi debeat; & paucissima ex illis probata repertiuntur: ita ut haec levitas apprehensionis fugam probabilem faciat. Atque ita concludimus, nihil esse in tota hac causa, unde desumi possit iusta occasio Reum vel ex delicto aliquo ad poenam, vel in expensis huius litis condemnandi.

De accusationibus.

S V M M A R I U M.

Criminalis ob varios excessus sacerdotis.

1. Beneficij privatio ob delictum non fit, nisi in casibus à iure expressis.
2. Incurribilitas unde constituitur.
3. Carcer non ad poenam sed custodiam est.
4. Clericus offerens satisfactionem incarcerationi non debet.
5. Absentia à beneficio temp. re periculi excusatur.
6. Absentia à loco beneficij quomodo coercetur.
7. Mandans crimen fieri quando tenetur.
8. Ebrietas clerici quando puniatur.
9. Sacerdos post ebrietatem celebrans Missam quando puniatur.
10. Filius ob discordias cum parentibus criminaliter puniri non debet.

CONSILIUM DLVII.

MA G N U S est cumulus excessuum seu delictorum, ex quibus D. Philippus B. Pastor Ecclesiae Parochialis de R. huius causae Reus, coram Domino Officiali R. per Fiscum seu Promotorem curiae Episcopalis accusatur, & ad poenam pro arbitrio iudicis, cum privatione Ecclesiae suae, poscitur. Primum ex eo, quod in officio suo Pastoralis, & exercitio illius negligens fuerit, & quosdam parochianos sine exhibitione Sacramentorum, etiam ad exhibitionem requisitus, mori passus sit; quod plerique ex ejus parochianis sine Past. re sepulti sint; quod infantes aliquot sine baptismo sub eo decesserint; quod à sua Cura seu loco residentiae diutius absens fuerit, nullo alio constituto vicario; quod divinum officium saepius festis diebus celebrare praetermiserit, nullo, qui vices ejus suppleret, misso. Secundò, quod Reus ad infirmos cum extremis Sacramentis egressus in reditu recta ad tabernas deflexerit, ac ibi computaverit, Sacramentis & ornamentis Ecclesiasticis in prophanis adibus relictis. Tertiò, quod Reus in huiusmodi computatione absumperit pecuniam confraternitatis Beatae Mariae. Quartò, quod Reus poculis & ebrietati deditus in multam non

Conf. Wamef. Tom. II.

sem saepe potitaverit, & per ebrietatem in periculum vitae suae incidit; rixas & pugnas etiam cum vulneratione aliorum, excitaverit. Quintò, quod post nocturnam crapulam altero die, confessione non praemissa, celebraverit. Sextò, quod Reus contentiosus, maledicus, & injuriator existat verbo & facto, etiam adversus suos subditos. Septimò, quod Reus aere alieno, dissipando bona sua se oneraverit. Octavò & ultimò, quod matrem suam malè tractaverit, etiam violentas manus illi inferendo.

Ceterum eo loco sunt haec omnia, ut quoniam Reo neque simonia, neque homicidium, neque adulterium, aut stuprum, neque furtum, aut falsum, neque haeresis, neque aliud aliquod atrox crimen, unde ex canonica disciplina ei inferri possit poena depositionis ab officio vel beneficio, Rebuff. in praxi benef. parte 3. in princ. c. Cum non ab homine De iudic. obijciatur, inepte proposita sit conclusio ad privationem beneficij: cum nusquam in iure inveniat dispositum, quod quis ob negligentiam in officio, ob computationes seu ebrietatem, ob contentiones aut injurias, priveretur beneficio suo, nisi sit incorrigibilis. Est enim Glossae traditio, Gloss. fin. in fine c. ult. De iure patron. quod poena privationis non debeat imponi nisi in casibus à iure expressis; & non nisi ex atrocioribus delictis, can. Satis perversum 56. distinct. Panorm. in c. Tua De penis; & ex minoribus non nisi in casu incorrigibilitatis, c. At si clerici de adulterio & ibi DD. De i. die.

Quae incorrigibilitas constitui non potest, nisi cum quis post plures admonitiones per superiorem suam factas, ab excessibus non abstinere: ita ut sola horum delictorum seu excessuum perpetratio, non praecedente canonica monitione de abstinendo, non sufficiat ad suspensionem ab officio vel beneficio, multò minus ad privationem, c. A crapula in fine c. fin. De vita & honest. cleric. Cum ergò non constet, imò nec per Actorem allegatum sit, Reum huius causae per superiorem fuisse admonitum, ut officio suo diligentius satis faceret, in cura sua assidue resideret, & computationibus, rixis, & contentionibus abstinere, matrem suam melius tractaret, à contrahendo aere alieno abstinere; nulla est Venerabili Domino Officiali potestas Reum privandi sua Ecclesia, etiam si omnes praedicti, qui ei obijciuntur, excessus sufficienter probati essent.

Multò sanè minus potuit adversus Reum ob huiusmodi levia delicta procedi per apprehensionem & incarcerationem illius, cum nullum sit ex illis, ob quod Reus etiam convictus vel carceri vel corporali poenam pati deberet; cum omnia huiusmodi minora delicta, vel multa pecuniaria, vel poenitentia secundum Canones coerceri soleant: quatuor poenarum inferendarum proclivior est occasio, quoties nullum subest periculum, nec ullus metus, ne tandè condemnatus se poenae subtrahat; cum eo se subtrahente per subtractionem fructuum, & censuras Ecclesiasticas adversus eum facile procedi possit. Carcer enim, cum ante condemnationem, c. Tua De penis, ad poenam non sit, sed ad custodiam, illo opus non est, nisi ubi imminet gravis poena coporalis, l. 1. c. de custodia reor. & atrocitas delicti hoc exposcit, l. Divum Pius De custodia & exhib. reor.

D d d

Quin